

ІСТОРІЯ БІБЛІОТЕКИ В ОСОБИСТОСТЯХ

За досягненнями колективу завжди стоять окремі особистості, які наполегливо працюють, утілюють у реальність найсміливіші ідеї і задуми. Такими особистостями є керівники бібліотеки Лука Тихонович Коваль, Микола Васильович Гурін, Петро Микитович Кузнецов, Надія Олександрівна Євсюкова.

*Лука Тихонович Коваль.
1930-ті роки*

Лука Тихонович Коваль народився у 1903 році в селі Попівка Опішнянського району Полтавської області. У 1918 році закінчив Опішнянське вище початкове училище, у 1924 році — педагогічний технікум. Із 1925 до 1926 року працював у дитячій трудовій колонії на посаді заступника завідувача колонії.

У 1936–1939 роках працював директором Охтирського дитячого містечка, де виховувалися близько тисячі дітей, а перед війною — директором Утківського дитячого будинку.

Луку Тихоновича призвали до армії. Із навчань він одразу потрапив на фронт. Брав участь

у найважливіших битвах Другої світової війни, командував мінометною ротою, полком. В одному з боїв був тяжко поранений. Після тривалого лікування у шпиталях повернувся з сім'єю до Харкова.

У 1948–1950 роках — обіймав керівні посади, у тому числі в навчальних закладах.

Із 1950 до 1961 року працював на посаді завідувача бібліотеки Харківського інституту інженерів комунального будівництва. Колектив бібліотеки тоді складався з 9 працівників. Лука Тихонович приділяв велику увагу поповненню фонду бібліотеки, поліпшенню обслуговування читачів. Працював міжбібліотечний абонемент. Розвивали довідковий апарат, поповнювали генеральний алфавітний каталог, а в 1955 році створили систематичний каталог, який гарантував повноту його наповнення з 1945 року.

У 1961 році Лука Тихонович пішов на заслужений відпочинок, упродовж свого життя був нагороджений низкою орденів і медалей.

Вихованці літературного гуртка Охтирського дитячого містечка

Колектив бібліотеки. У першому ряду, у центрі — директор М. В. Гурін. Початок 1970-х років

*Колектив бібліотеки.
Кінець 1970-х років*

Микола Васильович Гурін народився 8 листопада 1921 року. У 1938–1940 роках — курсант Харківського залізничного аероклубу. Згодом вступив до Військового авіаційного училища в місті Чугуєві, навчання в якому закінчив у званні офіцера. Із 1941 до 1961 року був військовим льотчиком та льотчиком-інструктором.

У 1961 році Миколу Васильовича направили на роботу до Харківського інституту інженерів комунального будівництва.

Із 1962 до 1976 року він успішно керував колективом бібліотеки, який тоді складався з 13 співробітників. У 1960-ті роки в бібліотеці були створені алфавітний каталог для читачів, алфавітно-предметний покажчик до систематичного каталогу.

У 1970-ті роки був сформований топографічний каталог, алфавітні каталоги підсобних фондів читальних залів. У ці роки в окремий підрозділ виокремився бібліографічний відділ. Діяльність Миколи Васильовича сприяла зміцненню матеріальної бази бібліотеки, поліпшенню роботи персоналу.

Велику увагу приділяли підвищенню кваліфікації працівників: регулярно проводили заняття в бібліотеці, бібліотекарі навчалися заочно в Інституті культури, вивчали іноземні мови на спеціальних курсах.

У 1974 році бібліотека перейшла до III категорії бібліотек закладів вищої освіти, її штат тоді налічував 17 співробітників.

У 1975 році при бібліотеці створили відділ науково-технічної інформації.

Микола Васильович Гурін нагороджений орденами й медалями, зокрема «За бойові заслуги».

Петро Микитович Кузнецов народився 18 березня 1936 року в селі Уди Золочівського району Харківської області. Його батьки усе життя працювали в колгоспі. Після закінчення школи у 1954 році працював токарем на ХЕМЗ, потім — у колгоспі рідного села.

*П. М. Кузнецов.
1950-ті роки*

У 1955 році вступив до Харківського сільськогосподарського інституту імені Докучаєва на економічний факультет за спеціальністю «агроном-економіст». Після закінчення інституту працював інженером, далі — на керівних посадах.

У 1976 року обіймав посаду завідувача бібліотеки Харківського інституту інженерів комунального будівництва. Петро Микитович Кузнецов успішно керував роботою бібліотеки до 2014 року. Це ціла епоха в розвитку бібліотеки. За цей час було «обжите» нове приміщення, збільшився штат, з'явилися 8 читальних залів (5 із них у гуртожитках), створений відділ книгозберігання, абонементи художньої та наукової літератури, відкрився абонемент навчальної літератури для студентів заочного відділення, абонемент з обслуговування учнів муніципального ліцею.

У цей період були відкриті 11 філій інституту, де працювали бібліотеки-філії, керівництво якими здійснювалося з Харкова.

*П. М. Кузнецов (праворуч) у роки роботи в радгоспі
«Барвінківський»*

*На абонементі навчальної літератури.
1980-ті роки*

Нагороди П. М. Кузнецова

У 1999 році настав новий етап розвитку бібліотеки — автоматизація бібліотечних процесів. У 2003 році придбали 5 робочих місць ліцензійної електронної бібліотечної програми «Лібер Медіа», у 2005 — відкрили зал інформаційного сервісу для користувачів. У 2008–2009 роках перейшли на відкриту інтегровану бібліотечну систему Koha.

Діяльність Петра Микитовича Кузнецова була високо оцінена: він нагороджений низкою медалей і почесних грамот, у 2001 — нагрудним знаком Мі-

ністерства освіти і науки України «Відмінник освіти України» та грамотою Головного управління освіти і науки Харківської обласної державної адміністрації як переможець обласного конкурсу «Вища школа Харківщини — кращі імена» у номінації «Кращий директор вузівської бібліотеки».

Успіхи в роботі бібліотеки неодноразово виводили її на перше місце у змаганнях серед бібліотек закладів вищої освіти. У 1988 році читальні зали в гуртожитках здобули перемогу в республіканському огляді-конкурсі серед читальних залів.

*Відкриття залу інформаційного сервісу.
2005 р.*

Зал інформаційного сервісу бібліотеки

Окремих працівників і колективів загалом нагороджували грамотами Міністерства освіти і науки, Харківського міського голови, подяками галузевого міністерства.

Надія Олександрівна Євсюкова народилася 17 червня 1964 року у селищі Калинівка Первомайського району Харківської області в родині колгоспників. Після закінчення школи всту-

пила до Харківського інституту культури на бібліотечний факультет, який успішно закінчила у 1985 році. Із серпня 1985 року і до цього часу працює у бібліотеці Харківського національного університету міського господарства імені Олексія Миколайовича Бекетова. Упродовж 37 років послідовно обіймала посади від бібліотекаря до директора бібліотеки.

Під керівництвом Надії Олександрівни бібліотека стала інформаційним центром із кваліфікованим персоналом, новітнім обладнанням. Знаковою подією в історії бібліотеки стало надання їй у 2016 році за рішенням Вченої ради університету статусу наукової. Цій події передувала велика науково-дослідна і науково-методична робота: автоматизація бібліотечних процесів, робота у провідних міжнародних наукометричних базах даних, участь у корпоративних і власних проєктах, розроблення і впровадження дистанційного курсу, публікаційна діяльність, проведення конференцій, круглих столів, семінарів. На новий рівень вийшли також інформаційно-бібліографічна робота та соціокуль-

Н. О. Євсюкова із мером м. Харкова І. О. Тереховим під час нагородження Почесною грамотою виконавчого комітету Харківської міської ради. 2021 р.

Колектив бібліотеки. 2021 р.

турна діяльність бібліотеки. Рівень автоматизації бібліотеки дає змогу зробити інтелектуальну працю читачів більш продуктивною. Так, у залі інформаційного сервісу до послуг читачів — 55 комп'ютерів з доступом до локальної мережі університету і мережі Інтернет.

Надія Олександрівна Євсюкова має низку нагород: почесні грамоти та відзнаки Міністерства освіти і науки, Харківської обласної державної адміністрації, Харківської міської ради (2021).

За рішенням Вченої ради університету від 31 серпня 2015 року Надії Олександрівні Євсюковій присвоєно звання «Заслужений працівник Харківського національного університету імені Олексія Миколайовича Бекетова».

Таким чином, розвиток Наукової бібліотеки ХНУМГ ім. О. М. Бекетова став можливим завдяки плідній праці керівників та співробітників, які впродовж сторічної діяльності бібліотеки пра-

цювали над її удосконаленням і натхненно та наполегливо виконували свою роботу.

Перелік використаних джерел

1. Очерки истории вузовских библиотек г. Харькова / Нар. укр. акад.; под общ. ред. В. И. Астаховой. — Харьков, 2001. — 561 с.
2. Харківський національний університет міського господарства імені О. М. Бекетова: монографія / [керівник вид. проекту В. М. Бабаєв; редкол.: Л. М. Шутенко, Г. В. Стадник, Т. П. Єлісєєва та ін.]. — Харків: Золоті сторінки, 2012. — 520 с.

МОРГУН Юлія Анатоліївна,
начальниця науково-методичного відділу
Наукової бібліотеки ХНУМГ ім. О. М. Бекетова
Yuliya.Bukshenko@kname.edu.ua

Листопад 2022 року